

MINISTERSTWO
INFRASTRUKTURY
I ROZWOJU

"Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego".

Od połowy 2012 roku do czerwca 2016 roku Związek Miast Polskich (ZMP) w partnerstwie ze Związkiem Powiatów, Związkiem Gmin Wiejskich RP oraz Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych w Norwegii w ramach Programu Regionalnego realizuje projekt predefiniowany pt. ***"Budowanie kompetencji do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej jako narzędzi rozwoju lokalnego i regionalnego"***. Przy realizacji projektu ZMP współpracuje bezpośrednio z Departamentem Pomocy Rozwojowej Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.

Celem projektu jest wzmocnienie kompetencji polskich JST do współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej poprzez pomoc doradczą, rozwój wiedzy i umiejętności współpracy w ramach lokalnych partnerstw, a także wypracowanie i upowszechnienie metod i narzędzi współpracy.

Projekt realizowany jest dwuetapowo.

W **I fazie** realizowany był program przygotowawczy dla JST aplikujących do Operatora Programu o pomoc grantową na opracowanie wysokiej jakości wniosków aplikacyjnych i analiz wykonalności proponowanych projektów. Działania tej fazy dotyczyły pomocy 61 lokalnym partnerstwom w dobrym przygotowaniu wniosków o dotacje w ramach Programu Regionalnego poprzez cykl konferencji informacyjnych, współpracę z ekspertami, indywidualną pracę doradców z partnerstwami. Ostatecznie 37 projektów otrzymało dotacje na przygotowanie Strategii rozwoju miejskich obszarów funkcjonalnych, w tym 15 w ramach konkursu z MF EOG oraz 22 w równoległe ogłaszanych konkursach w ramach POPT.

W **II fazie** działania projektowe obejmują: pomoc w przygotowaniu, a następnie realizacji strategii i planów operacyjnych przez partnerstwa, które otrzymały granty w ramach konkursu otwartego; szeroką akcję edukacyjno-informacyjną i upowszechniającą wypracowane metody i model współpracy, skierowaną do pozostałych JST, w tym doradztwo prawne dla JST wraz z sformułowaniem rekomendacji do zmian prawnych ułatwiających rozwój takich form współpracy. Jedną z form wspierania partnerstw w II fazie projektu były realizowane od maja do grudnia 2013 roku dwudniowe **szkolenia na temat „Doskonalenia efektywnej współpracy w partnerstwach JST”**, w których uczestniczyło 48 partnerstw (390 osób reprezentujących 234 instytucje – 29 odrębnych sesji), których celem było rozwijanie kompetencji w zakresie komunikacji i pracy zespołowej (tzw. miękkich umiejętności) wśród średniego personelu zarządczego jednostek samorządu terytorialnego (JST) – członków zespołów roboczych partnerstw.

Zasadniczą formą wsparcia dla 15 grantobiorców to trwające od grudnia 2013 roku do marca 2014 roku **Warsztaty Zarządzania Strategicznego (WZS)** w partnerstwach działających na obszarach funkcjonalnych – skierowane dla kadry zarządzającej partnerów. Przeprowadzono 24 odrębne warsztaty WZS. W sesjach warsztatowych uczestniczyło 481 osób reprezentujących 224 instytucje zaangażowane w prace 32 partnerstw, które brały udział w fazie I projektu predefiniowanego i otrzymały granty z projektu EOG lub POPT. W planach jest już **nowa edycja Warsztatów Zarządzania Strategicznego** (pierwsze pilotażowe odbyły się już w czerwcu i

wrześniu 2014 r.), podczas której nacisk zostanie położony na ocenę potencjału finansowego partnerstwa do prowadzenia polityki rozwoju.

Ponadto w 2014 r. partnerstwa bezpośrednio korzystają z usług Doradców Partnerstw, Ekspertów Sektorowych oraz Doradców Strategicznych. Około 45% czasu pracy doradczej dostarczono w formie bezpośrednich spotkań w siedzibach beneficjentów lub jako krótkoterminowe konsultacje sektorowe.

W marcu 2014 r. odbyło się pierwsze spotkanie w formule **Grup Wymiany Doświadczeń**. W spotkaniu w Dębem k/ Warszawy wzięło udział 45 osób, reprezentujących 13 partnerstw. W trakcie warsztatów uczestnicy porównywali stan zaawansowania prac w swoich projektach oraz zdefiniowali oczekiwania względem planowanych wizyt studyjnych w Norwegii.

W czerwcu 2014 roku w Poznaniu zorganizowany został **I Kongres Partnerstw Samorządowych**. Poza pracownikami projektu wzięło w nim udział 125 osób reprezentujących co najmniej 74 instytucje samorządowe, organizacje pozarządowe, ośrodki naukowe i firmy. Kongres był okazją do wymiany doświadczeń oraz przedyskutowania uwarunkowań prawnych i systemowych, w jakich odbywa się współpraca podmiotów zabiegających o rozwój swoich obszarów funkcjonalnych. Efektem spotkania było m.in. sformułowanie agendy pożądanych zmian legislacyjnych, które usunęłyby najbardziej dokuczliwe bariery i ograniczenia. Opracowano w ramach prac ekspertów zestaw szczegółowych rekomendacji legislacyjnych dotyczących funkcjonowania związków komunalnych, stowarzyszeń JST i spółek będących własnością JST, które mają charakter projektu zmian w ustawach wraz z uzasadnieniem. Będzie on wkrótce przedłożony rządowi poprzez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego w formie propozycji zmian w Ustawie o samorządzie gminnym i odpowiednio w samorządzie powiatowym.

Ważnym elementem projektu predefiniowanego była organizacja I edycji **konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania – Razem dla rozwoju”** dla wszystkich partnerstw jednostek samorządu terytorialnego i podmiotów z innych sektorów, którego celem było wyłonienie i umożliwienie upowszechnienia najlepszych przykładów współdziałania gmin i powiatów między sobą i z partnerami lokalnymi. Konkurs „Razem dla rozwoju” wskazał najciekawsze doświadczenia współpracy partnerstw, dotyczące prowadzenia polityki rozwoju na obszarach funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym i subregionalnym. Laureatami zostali: Stowarzyszenie Metropolia Poznań, Aglomeracja Wałbrzyska, Stowarzyszenie LGD „Wokół Łysej Góry”, Miasto Bielsko-Biała oraz Stowarzyszenie LGD „Dolina Raby”, a kilka innych uzyskało wyróżnienia. Dzięki tej inicjatywie udało się zidentyfikować dobre przykłady współpracy, innowacyjne rozwiązania organizacyjne, ciekawe formy relacji z mieszkańcami i innymi podmiotami, innowacyjne metody koordynacji planowania rozwoju i dostarczania usług, a także przedstawić je na łamach prasy samorządowej i w Bazie dobrych praktyk. Ogłoszenie wyników konkursu nastąpiło podczas **I Kongresu Partnerstw Samorządowych**.

W ramach projektu zostały zorganizowane **4 wizyty studyjne do Norwegii**, w których uczestniczyło 43 przedstawicieli partnerstw, które uzyskały granty z programu MF EOG oraz 6 reprezentujących laureatów konkursu „Razem dla Rozwoju”. Uczestnicy podzieleni na 4 odrębne grupy odwiedzili Oslo i Stavanger (12–17 maja 2014 r.) oraz Bergen i Trondheim (15–19 września 2014 r.). Organizatorem i gospodarzem wizyt był Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych.

Jednym z produktów projektu, będącym nadal w fazie rozwoju, jest **„Model samooceny rozwoju partnerstw międzysamorządowych”** wypracowany na przełomie roku 2013 i 2014. To

narzędzie edukacyjne proponuje samoocenę z punktu widzenia zdefiniowanego zestawu istotnych cech, którymi powinna się charakteryzować sytuacja w partnerstwie oraz narzędzi, jakich warto używać, aby partnerstwo dobrze funkcjonowało i mogło skutecznie pełnić rolę prorozwojową w procesie zarządzania terytorialnego.

Trwające obecnie prace w 15 projektach - partnerstwach nad przygotowaniem dokumentów strategicznych, operacyjnych i dokumentacji wykonawczej są ściśle monitorowane przez **doradców partnerstw ze strony ZMP**. Prowadzą oni bieżące konsultacje, często o bardzo ważnym znaczeniu, świadczą pomoc w postępowaniach przetargowych i ocenach ofert, są moderatorami warsztatów i szkoleń wewnętrznych. W związku z tym, że zapotrzebowanie na ekspertów konkretnych specjalności zgłosiło 28 partnerstw ZMP wyłonieni tzw. **ekspertów sektorowych**, czyli krótkoterminowych doradców dla partnerstw, którzy będą doradzali partnerstwom w odbiorach już zamówionych prac eksperckich oraz profesjonalnej weryfikacji dokumentacji zamówień na kolejne opracowania wynikające z wniosków z już wykonanych etapów prac.

W planach na najbliższy okres są seminaria szkoleniowe dla skarbników jednostek samorządu, które są członkami partnerstw, na temat uwarunkowań prawnych współfinansowania działań w partnerstwach. W roku 2015 rozpocznie się praca nad przygotowaniem **Poradnika współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej**, który będzie podsumowywał doświadczenia projektu oraz wykorzystania modelu samooceny współpracy i różnorodnych narzędzi.

Ważnym produktem projektu, który umożliwi upowszechnianie i wspieranie trwałości współpracy międzysamorządowej i międzysektorowej, jest **baza opisów dobrych praktyk** (www.dobrepraktyki.pl), prowadzona przez ZGW RP, w której powstał nowy komponent poświęcony współpracy międzysamorządowej. Zawiera on już 26 opisów przykładów godnej polecenia współpracy partnerskiej.

Wykaz praktyk umieszczonych w dziale „Współpraca pomiędzy JST” na stronie www.dobrepraktyki.pl

L.p.	Jednostka wdrażająca lub lider partnerstwa	Nazwa partnerstwa lub cel działania
1	Stowarzyszenie Powiatów, Miast i Gmin EGO Kraina Bociana	„Pro EGO 2014-2020” - program interwencji samorządów terytorialnych w celu zmiany społeczno-gospodarczej i integracji wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego wykorzystaniem środków pomocowych Unii Europejskiej z kolejnej perspektywy finansowej 2014-2020.
2	Urząd Gminy w Bielinach	Lokalna grupa wsparcia wokół Łysej Góry
3	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej	Budowanie kultury współdziałania instytucji z obszaru zatrudnienia i integracji społecznej poprzez wspólne tworzenie map problemów i zasobów środowiska lokalnego na przykładzie miasta Bielska-Białej”
4	Urząd Gminy Brwinów	Partnerstwo „Podwarszawskie Trójmiasto Ogrodów”
5	Urząd Gminy Drwinia	Utworzenie lokalnych ogólnodostępnych stref rekreacji na obszarze gmin: Bochnia, Drwinia, Koszyce, Rzezawa, Szczurowa
6	Stowarzyszenie Gdański Obszar Metropolitalny	Gdański Obszar Metropolitalny
7	Urząd Miasta Gorzów Wlkp	Związek Celowy Gmin MG- 6

8	Biuro Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty	Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty
9	Biuro Komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego	Komunikacyjny Związek Komunalny Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego
10	Urząd Miasta Kościerzyna	Kościerskie partnerstwo na rzecz rozwoju społeczno gospodarczego
11	Stowarzyszenie międzygminne - Lokalna Grupa Działania	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Dolina Raby"
12	Starostwo Powiatowe w Łęczycy	Współpraca JST dla poprawy jakości usług kulturalnych
13	Powiatowe Centrum Funduszy Europejskich w Nowym Sączu	Nowosądecka Akademia Samorządowa
14	Urząd Miasta i Gminy w Nysie	Partnerstwo Nysa 2020
15	Biuro Stowarzyszenia Aglomeracja Opolska	Agglomeracja opolska
16	Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Gościnną Wielkopolska”	Partnerstwo samorządów Południowej Wielkopolski
17	Biuro Stowarzyszenie Metropolia Poznań	Stowarzyszenie Metropolia Poznań
18	Biuro Związku Międzygminnego Gospodarka Odpadami Aglom. Poznańskiej	Związek Międzygminny Gospodarka Odpadami Aglomeracji Poznańskiej
19	Urząd Miasta Puławy	Programowanie działań gmin funkcjonalnie związanych z miastem Puławy w celu zbudowania Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Puławy
20	Stowarzyszenie Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego	Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego
21	Urzędy Miejskie w Świdnicy i w Lubiniu	Redukcja kosztów zakupu energii elektrycznej poprzez współpracę samorządów w ramach Grupy Zakupowej
22	Urząd Miasta w Tomaszowie Mazowieckim	Partnerstwo na rzecz rozwoju obszaru funkcjonalnego Dolina Rzeki Pilicy w powiecie tomaszowskim
23	Urząd Miasta Wałbrzych	Agglomeracja Wałbrzyska
24	Starostwo Powiatowe w Wejherowie	Sprawna Administracja Geodezyjna i Kartograficzna Województwa Pomorskiego
25	Urząd Miasta Zabrze	Zainicjowanie współpracy międzysektorowej na przykładzie rewitalizacji dzielnicy Biskupice w Zabrzu – doświadczenia programu URBACT II
26	Starostwo Powiatowe w Zduńskiej Woli	Miejski Obszar Funkcjonalny Zduńska Wola - Karsznice

Szczegółowe informacje o projekcie są prezentowane za pośrednictwem strony (www.partnerstwa.jst.org.pl) oraz specjalnie dedykowanych projektowi zakładek na stronach internetowych związków samorządowych, partnerów projektu na których znajdują się aktualności (np. <http://www.miasta-polskie.pl/strona-72-projekt-norweski-2.html>), bieżące wiadomości i dokumenty, a także mediów tradycyjnych (Gazeta Samorządu i Administracji, Przegląd Komunalny, Wspólnota, Forum Samorządowe) i portali samorządowych (np. Serwis Samorządowy PAP). Informacje o wszystkich działaniach znajdują się również w miesięczniku „Samorząd miejski”, a także w internetowym Dzienniku „Warto wiedzieć” (www.wartowiedziec.org).